

ÚSTAV ETNOLOGIE – ODDĚLENÍ KULTUROLOGIE FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

Autorka práce: Jitka Bažantová

Název práce: *Vnímání ženské nahoty v 2. polovině 19. století v kontextu francouzského umění / Perception of female nudity in the 2nd half of the 19th century in the context of French art*

Vedoucí práce: PhDr. Barbora Půtová, Ph.D. et Ph.D.

Oponent práce: Doc. PhDr. Václav Soukup, CSc.

POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

TÉMA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Předmětem diplomové práce je vnímání nahého ženského těla ve francouzské společnosti 2. poloviny 19. století. Aspirantka v diplomové práci usiluje objevit, vyzdvihnout a popsat téma ženské nahoty v dílech umělců tohoto období.

KONCEPCE A STRUKTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Charakteristickým rysem diplomové práce je snaha vyložit vnímání nahého ženského těla v kontextu pozice ženy ve společnosti 2. poloviny 19. století. Nejdříve je pozornost kladena na pojetí ženy v první vlně feminismu. Zvláštní prostor je pak vymezen vybraným uměleckým dílům s motivem ženské nahoty a ženě jako uměleckému modelu.

První část své diplomové práce aspirantka otevírá vymezením ženy v 19. století na pozadí převládajících názorů nebo modelů. Aspirantka klade pozornost zejména na osamostatnění a osvobození ženy a sekundární důsledky těchto projevů. Dále zdůrazňuje otázku těžké ženské práce. „*Ženy dostávaly výrazně nižší mzdy za stejnou či ekvivalentní práci než muži.*“ (Bažantová 2015: 16) Také přistupuje k vymezení omezeného okruhu ženských prací. „*Nejvíce žen pak pracovalo v domácí službě.*“ (Bažantová 2015: 17) V této části práce neopomíjí ani aktivity ženského hnutí, jež se zasazuje o postavení ženy v manželství i ve společnosti, její práva a povinnosti. „*Ženské hnutí se snaží o všeobecné přijetí faktu, že obě pohlaví mají stejnou hodnotu.*“ (Bažantová 2015: 19)

V další části diplomové práce jsou představeny oficiální i neoficiální pařížské umělecké salóny 19. století. V diplomové práci je následně mapována historie akademické malby a

jejich tvůrců, přezdívaných „hasiči“, kteří se ve své tvorbě zaměřili na zachycení nahého ženského těla. „*Jsou plná smyslnosti, naivní upřímnosti, mytologických či historických referencí a skrytých významů.*“ (Bažantová 2015: 23) Návazná část práce se vztahuje k akademické malbě jako skrytému voyeurismu. Aspirantka uvádí jednotlivé reprezentanty a díla, v nichž převládají mytologické a alegorické motivy. Narůstající emancipace se odráží i v umělecké tvorbě, kterou prostupuje agresivita ženy a také snaha uzavřít ženu do harému. Vedle akademické malby aspirantka sleduje nahou ženu v dílech impresionistů, navíc „*první skandály okolo impresionistů jsou úzce spojené s malbami nahých žen.*“ (Bažantová 2015: 41) V práci je postupně uveden specifický způsob ztvárnění nahé ženy u konkrétních tvůrců, jimiž byli Édouard Manet, Auguste Renoir, Paul Cézanne, Edgar Degas a Paul Gauguin. Zde zejména kladně hodnotím autorčino zhodnocení přístupu Edgara Degase k nahému ženskému tělu v souvislosti s lidskou hygienou a v přirozeném i intimním prostředí ženy. „*V umění i v životě uznával za nejdůležitější hodnotu přirozenost a tyto ženy pro něj byly opravdovější a přirozenější než profesionální modelky v ateliérech jeho kolegů.*“ (Bažantová 2015: 60)

Poslední část práce je zaměřena na roli modelky, její úděl a základní představitelky. „*Společnost považovala ženy, které byly ochotné se obnažit a stát modelem malířům za nemorální stvoření, za nestydy, svolně nabídnout své nahé tělo i k jiným než uměleckým účelům.*“ (Bažantová 2015: 70) Autorka poukazuje i na vztahy, které vznikaly mezi modelkou a malířem. Například se věnuje Victorine Meurentové, jež „*propůjčila své nahé tělo zrodu moderního umění.*“ (Bažantová 2015: 77) Aspirantka zde navíc potírá mýty, které kolem této malířky kolovaly. V závěru diplomové práce je pak shrnuto téma a poselství práce. „*Ukazujeme, jak bylo vnímání nahého ženského těla v umění ovlivňováno soudobými uměleckými ideály, cenzurou, názory na veřejnou slušnost a v neposlední řadě myšlenkami vznikajícího feminismu.*“ (Bažantová 2015: 82)

Volba tématu:

1. Mimořádně aktuální
- 2. Aktuální pro danou oblast**
3. Užitečné a prospěšné
4. Standardní úroveň
5. Neobvyklé

Cíl práce a jeho naplnění:

- 1. Vhodně zvolený cíl, který byl naplněn**
2. Vhodně zvolený cíl, který byl částečně naplněn
3. Vhodně zvolený cíl, který nebyl naplněn
4. Nevhodně zvolený cíl

Struktura práce:

1. Originální – zdařilá
- 2. Logická – systémová**

3. Logická – tradiční
4. Pro dané téma tradiční
5. Pro dané téma nevhodná

- Práce s literaturou:
1. Vynikající, použity dosud neběžné prameny
 2. Velmi dobrá, použity nejnovější dostupné prameny
 - 3. Dobrá, běžně dostupné prameny**
 4. Slabá, zastaralé prameny

- Vybavení práce (data, tabulky, grafy, přílohy):
1. Mimořádné, funkční
 - 2. Velmi dobré, funkční**
 3. Odpovídá nutnému doplnění textu
 4. Nedostačující

- Přínosy práce:
1. Originální, inspirativní názory
 - 2. Ne zcela běžné názory**
 3. Vlastní názor argumentačně podpořený
 4. Vlastní názor chybí

- Formální stránka:
1. Výborná
 - 2. Velmi dobrá**
 3. Přijatelná
 4. Nevyhovující

- Jazyková stránka:
1. Stylistika
 - a) výborná
 - b) velmi dobrá**
 - c) dobrá
 - d) nevyhovující
 2. Gramatika
 - a) výborná
 - b) velmi dobrá**
 - c) dobrá
 - d) nevyhovující

OTÁZKY K OBHAJOBĚ

V průběhu obhajoby bude aspirantka vyzvána, aby představila počátky zasazení nahých ženských těl do exotického prostředí Orientu. Do jaké epochy je klademe a s jakými umělci je spojujeme?

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Za faktory, jež snižují kvalitu a rozměr diplomové práce, považuji disproporčnost a nevyváženost některých subkapitol nebo interpretací uměleckých děl. Úvodní pasáže kapitol

mohly být vhodněji rozvedeny a více propracována návaznost jednotlivých odstavců. Obecně je však možné konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na odborné, stylistické i obsahové parametry diplomové práce. Autorka formulovala cíl své práce a podřídila mu celkovou koncepci i metodiku zpracování jednotlivých kapitol. Autorka v práci užila překladovou i zahraniční literaturu (monografie i studie). Přínos práce lze spatřovat ve snaze systematicky vyložit dobový kontext zobrazení nahého ženského těla.

Doporučuji diplomovou práci Jitky Bažantové k obhajobě.

V Praze 23. 8. 2015

PhDr. Barbora Půtová, Ph.D. et Ph.D.